

Manual

Niveau 1

– det grundlæggende niveau

Version 3.0

Et udviklingsprogram
for kommuner,
landsbyer og lokalsamfund

Indholdsfortegnelse

Programforklaring	
Én blomst - det grundlæggende niveau.....	3-4
Kriterieforklaring	
Indblik.....	5-7
Udsyn.....	8-10
Netværk & Sammenhold.....	11-13
Foreningsliv.....	14-16
Organisation.....	17-19
Ansøgningsmateriale	
Landsbyens egenvurdering.....	20

Udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby er støttet af følgende virksomheder og organisationer:

Bydan
Danske Planteskoler

Intro

Udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby giver landsbyer og kommuner mulighed for at udmærke og synliggøre sig med det mål at skabe udvikling og dialog lokalt.

Programmet lægger op til, at borgerne valgfrit og i fællesskab forholder sig til, hvordan det er at bo og leve i deres landsby.

Tilrettelæggelsen af dette landsbyudviklingsprogram sikrer landsbyens borgere, at de kan skabe udvikling frem mod egne strategiske mål og beslutninger i et samspil med de kommunale planer og initiativer. Indbyrdes stilles landsbyerne over for en venskabelig kappestrid, hvor ønsket om udvikling er fælles, men måden, hvorpå udviklingen virkeliggøres, vil vise sig forskellig fra sted til sted.

Programmet er inddelt i fem niveauer, som skal sikre, at der altid kan skabes en blomstrende fremdrift i netop den retning, som landsbyens borgere har mulighed, ressourcer og lyst til.

Læs mere i manualen ”Programbeskrivelse”.

Én blomst – det grundlæggende niveau

Denne manual er en vejledning til udformningen af ansøgningen om at blive ”Blomstrende Landsby” på niveau 1.

Ønsker jeres landsby at blive optaget i udviklingsprogrammet, skal I som det første sikre opbakningen hos borgerne, og herefter foreslår vi, at jeres fællesforening koordinerer og igangsætter de forskellige tiltag. Findes en sådan forening ikke, kan udviklingen startes af anden forening i landsbyen.

Giv jer den tid, der skal til. Der er ingen deadline på ansøgningen, og der er ingen tidsfrist for, hvornår I skal være godkendt, og hvor mange blomster I vil arbejde frem mod i alt. Det handler ikke om at blive først færdig, men om, at landsbyen som et samlet hele deltager i udviklingen.

Gennemlæs de fem kriterier på niveauet og arbejd som udgangspunkt med ét ad gangen. Rækkefølgen bestemmer I selv i landsbyen. Indkald evt. centrale personer i forhold til kriteriet eller indkald til et borgermøde som opstart på arbejdet med kriteriet. Husk, at der gennem hele processen skal være størst mulig synlighed for flest mulige borgere med interesse for opgaven.

Gennem hele forløbet skal I vurdere, om der er ressourcer lokalt til at løse opgaven, om der er brug for rådgivning og støtte, og om der er særlige res-

sourcepersoner eller arkiver, hvor oplysninger og data allerede findes tilgængelige.

Her er et forslag til, hvorledes programmet kan opstartes i jeres landsby.

- *Læs manualen og bred kendskabet til udviklingsprogrammet. Skab en dialog om mulighederne.*
- *Kontakt sekretariatet, som kan hjælpe med opstarten og give gode råd til det kommende arbejde.*
- *Invitér borgerne til en informationsaften, hvor mulighederne fremlægges.*

Første niveau

Denne folder beskriver første niveau i forhold til programmet Blomstrende Landsby. Niveauet, hvor den basale viden og de grundlæggende kriterier for landsbyudvikling opbygges.

Derfor handler kriterierne på dette niveau om samvær, netværk og ikke mindst et grundlæggende kendskab til den landsby og det lokalsamfund, man bor og lever i. Nogle af kriterierne og rammerne opfylder landsbyen måske allerede. Andre er nye udfordringer, der skal udvikles.

De fem kriterier

Én blomst - det grundlæggende niveau

Det første niveau er det grundlæggende niveau, for som nogen formulerer det: Soklen skal sættes rigtig, hvis huset skal blive godt. Sådan gælder det også for landsbyudvikling. De fem kriterier er:

Indblik
Udsyn
Netværk & sammenhold
Foreningsliv
Organisation

På de følgende sider er der en udførlig forklaring og beskrivelse af de fem niveauer, som landsbyen skal arbejde med. Arbejdet med disse er fem forskellige opgaver.

For alle kriterier gælder, at det er landsbyen selv, der beskriver det enkelte kriterie. Start med at skabe et overblik over, hvilke data og oplysninger I allerede har tilgængelige, og planlæg herefter, hvorledes I fremskaffer det, der mangler i forhold til hvert af de fem kriterier.

Når arbejdet med et kriterie er færdigt, skal landsbyen selv vurdere hvor på skalaen fra 1 til 5 point, landsbyen befinder sig. Retningslinjer for denne pointgivning findes under de enkelte kriterieafsnit i denne manual, og afslutningsvist udfyldes vurderingsskemaet.

Ansøgningen

Det er op til den enkelte landsby, hvorledes materialet stilles op, beskrives, m.m. Gør det på jeres måde og brug hinanden frem mod det ønskede resultat. En fremstilling, der gør, at mennesker, der ikke kender jeres by, kan læse og forstå materialet.

Husk, at lokalkomiteen skal læse mange ansøgninger, så princippet er en kort og præcis beskrivelse. Derudover kan yderligere materiale evt. vedlægges som bilag.

Forslag til indhold i ansøgningen

En ansøgning kan indeholde følgende sider. Nedenstående er den maksimale liste.

- Forside med landsbyens navn, kontaktperson, telefon, e-mail, hjemmeside m.m.
- Landsbyens egenvurdering i forhold til pointgivning.
- En beskrivelse af kriteriet: Indblik
- En beskrivelse af kriteriet: Udsyn
- En beskrivelse af kriteriet: Netværk & sammenhold
- En beskrivelse af kriteriet: Foreningsliv

- En beskrivelse af kriteriet: Organisation
- Evt. yderligere bilag til de fem kriterier
- En evt. afsluttende argumentation for ansøgningen

Ansøgningen sendes i ét eksemplar til:

Landdistrikternes Hus
Sekretariatet for Blomstrende Landsby
Nørregade 12
6600 Vejen

Vurdering og lokalkomiteen

Blomstrende Landsby er et udviklingsprogram, der lægger vægt på landsbyens egen udvikling og læring som væsentligst.

Et nationalt program skal selvfølgelig sætte rammer og regler for, hvorledes landsbyen kan optages på de enkelte niveauer. På den måde bliver det muligt at sammenligne landsbyerne. Dette gøres bl.a. af lokalkomiteen, der kommer på besøg i landsbyen.

Det er landsbyen, der laver en egen vurdering ud fra de enkelte kriterier. Denne vurdering medsendes ansøgningen om optagelse, og det er denne, der ligger til grund for lokalkomiteens besøg, gennemgang og indstilling.

Når lokalkomiteen kommer på besøg, er der således ikke tale om en landsbys eksamen. Der er tale om, at komiteen vil spørge til og ved selvsyn konstatere, om landsbyens egenvurdering er korrekt og saglig i forhold til programmets rammer.

Viser der sig at være forskellige oplevelser, justeres pointgivningen op eller ned. I de tilfælde vil der blive tale om, at komiteen påpeger mangler i udviklingen. Herefter er komiteen rådgiver for landsbyen i forhold til, hvorledes den ønskede udvikling skabes. Når dette er sket, tilpasses ansøgningen, og komiteen indstiller til optagelse i programmet.

Der er altså tale om en kontrol, men også en mulighed for sparring i forhold til udviklingen. Den lokale komites medlemmer er typisk erfarne og rutinerede landsbyudviklere, og de ønsker størst mulig udvikling.

Skemaet til vurdering findes på sidste side.

På de følgende sider er vejledningen til de enkelte kriterier.

God arbejdslyst med udviklingen.

Inden for dette kriterium skal der arbejdes med at få et overblik over landsbyens befolkning, erhverv og historie, således at der med afsæt i dette materiale kan arbejdes med at opdage fremtidens udfordringer.

En betingelse for udvikling er, at landsbyen kender sig selv. Historien, kulturarven, de grundlæggende holdninger og værdier, der har skabt og bidraget til udvikling af landsbyen, kan med fordel bringes frem i lyset.

Der kan være tale om en analyse, der beskriver landsbyen før, nu og i fremtiden gennem faktuelle oplysninger og tal.

Omfanget skal være af en sådan karakter, at alle borgere i og omkring landsbyen efter gennemlæsning har et klart, faktisk billede af den landsby, de bor i eller kunne tænkes at bosætte sig i.

Fundamentet for en landsbys udvikling er de ressourcer, der er til stede nu, i morgen og i fremtiden, og landsbyen og dens indbyggere bør være bevidste om dette. Sikre, at den viden altid er til rådighed for borgere, turisme, erhvervsliv, foreninger, kommune og andre, der arbejder med udvikling i forhold til landsbyen.

Spørgsmål og værktøjer

Der er en mængde grundviden, som kan være udgangspunktet for analysen og beskrivelsen af landsbyen, men da behov, metode og detaljegråd kan og skal være forskellig fra landsby til landsby, skal følgende ikke betragtes som en facitliste, men som inspiration.

Den grundlæggende viden om indbyggerne:

- *Hvor mange mennesker bor der i landsbyen, og hvor mange føler tilknytning hertil?*
- *Hvordan er aldersfordelingen på disse indbyggere, og hvordan ser husstands-/familiestrukturen ud?*
- *Hvilken uddannelse, jobberfaring og hvilke fritidsinteresser har landsbyens indbyggere?*
- *Hvor mange har boet her hele deres liv, og hvor mange er tilflyttere?*
- *Hvordan er engagementet i landsbyens liv, foreninger, gøremål m.m.?*

Disse og mange flere spørgsmål kan stilles. En undersøgelse af dette giver en basal og nyttig viden om landsbyens indbyggere. Det synliggør, hvor mange borgere der er fordelt på alder og interesser, hvilket ofte er et billede på ønskede aktivitetstilbud m.m., da unge og gamle ikke nødvendigvis tiltrækkes af de samme tilbud.

Spørgsmålene kan også vise, hvilke ressourcer der er i landsbyen, og hvem der er gode til hvad., hvilket også kan være en nyttig oplysning, når aktiviteter og tiltag skal igangsættes, eller en bestyrelses- eller formandspost skal besættes.

Endelig viser ovennævnte, hvor mange lokale der er i forhold til tilflyttere, og hvem af de unge der er vendt tilbage igen. En nyttig oplysning i forhold til fremtiden.

Den grundlæggende viden om landsbyens erhverv, servicetilbud for fastboende og turister samt attraktioner i øvrigt:

- *Antallet af virksomheder og fordelingen på fagområder, industri, servicefag, gårdbutikker m.m. i landsbyen gøres op.*

- *Såfremt der er turisme i eller nær landsbyen, kan man beskrive aktiviteter såsom sommerfest, markeder, attraktioner og seværdigheder, samt opgøre antallet af besøgende, overnattende eller bruge andre måder at beskrive turisme og aktiviteter på.*

Fremtiden og fremskrivning:

Når alle de grundlæggende oplysninger er på plads, giver det ofte et godt grundlag for udvikling, såfremt der laves en fremskrivning. Her er nogle eksempler på en sådan fremskrivning.

- *Aldersfordelingen kan fremskrives ét, to, tre eller flere år, hvilket giver et billede af, hvor der er behov for udvikling. Eksempelvis vil en sådan fremskrivning kunne fortælle om antallet af skolesøgende børn, unge, der måske flytter væk for at læse, og behov for aktiviteter i forhold til antal ældre.*
- *Antallet af arbejdspladser og behov for faglige ressourcer hos virksomhederne kan være med til at skabe synlighed i forhold til, hvilke tilflyttere der evt. kunne få et job lokalt. På den måde bliver det eksempelvis synligt, at frisøren lukker om to år, og måske kan landsbyen så gøre noget for at tiltrække en ny frisør.*
- *Såfremt turisme er stigende, kunne det danne grundlag for yderligere markedsføring, nye tiltag eller noget helt tredje.*

Mange flere eksempler kunne opstilles, men ét er sikkert:

**Dem, der er foran,
kommer først til fremtiden,
så det handler hele tiden om
at være ét eller to år
forud med planlægningen.**

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Kontakt kommunen for oplysninger om landsbyens indbyggere.*
- *Udarbejd spørgeskema med relevante spørgsmål til husstandsomdeling (man kan overveje at komme rundt og indsamle skemaerne efterfølgende i stedet for, at borgerne selv skal aflevere dem).*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har en basal og grundlæggende viden om borgerne og den befolkning, der bor i landsbyen. Der er mangler og muligheder for en dybere og bredere viden, og den oparbejdede viden er ikke tilgængelig for alle borgere.

2 point

Landsbyen har den grundlæggende viden om borgere, erhverv, turisme og attraktioner. Den centrale viden for udvikling er til stede, men der kan arbejdes dybere og skabes et endnu bedre grundlag for udvikling.

3 point

Grundlæggende kender landsbyen sig selv. Der findes et godt talmateriale, og generelt er disse tal beskrevet og gennemarbejdet på en sådan måde, at de er tilgængelige for alle, der vil arbejde med udvikling i landsbyen. Tilgængeligheden er i orden både som rapporter og på nettet.

4 point

Alle relevante oplysninger om landsbyen er indhentet, opdateret og tilgængelige for borgerne. En rutine for vedligeholdelse og opdatering af den grundlæggende viden er på vej.

Tal og beskrivelse er til rådighed for alle i landsbyen og alle uden for lokalområdet. Således kan mulige tilflyttere og andre danne sig et overblik, og kommunen vil få materialet tilsendt.

5 point

Landsbyen har fremskrevet den fyldige analyse af landsbyen fra i dag og ind i fremtiden. Dette materiale er tilgængeligt for alle relevante brugere, og tillige anvendes materialet til en aktiv indsats i forhold til nuværende borgere, mulige tilflyttere, nabosamfund, turister, kommune og andre.

På point-niveau 5 har landsbyen kræfter til at gøre egne styrker til et aktiv gennem synliggørelse og markedsføring af landsbyen værdier og muligheder.

Med dette kriterium skal der redegøres for, hvilket udsyn landsbyen har. Hvor åbent og hvor stort er det vindue, som landsbyens borgere kigger ud af?

Udsyn handler om, at den enkelte landsby forstår sig selv som en del af noget større, så der skabes plads til helhedstænkning. Ingen ildsjæle eller landsbyer er hævet over fællesskabets styrker, men alle bør forstå nødvendigheden af, at sammen er vi stærkere.

Landsbyen er en del af en kommune, som ofte omfatter mange landsbyer, hvoraf nogle af landsbyerne er éns naboer. Som landsby har man ret til og behov for at være sig selv nærmest. Det er med andre ord ok, at der er en sund konkurrence mellem landsbyerne i forhold til udvikling og synlighed. Dog skal der til enhver tid gives plads til helhedstænkning.

Det kan gøres ved, at landsbyerne følger hinandens udvikling tæt, så der skabes et velfungerende samarbejde mellem de enkelte landsbyer. Et samarbejde, der oftest organiseres som et fællesråd for alle landsbyer i kommunen.

Fordel mulighederne og ressourcerne landsbyerne imellem i stedet for, at alle landsbyer gør det samme. Lav andre aktiviteter, som bakker op og underbygger hinandens ideer og tiltag frem for aktiviteter, som kolliderer med naboernes.

Samarbejde

Et tæt og velfungerende samarbejde med éns nabolandsbyer samt med alle kommunens landsbyer og ikke mindst med kommunen er helt centralt for kriteriet udsyn.

Traditionelt tænker ildsjæle og landsbyer kortsigtet, for når ideer opstår, har man umiddelbart trang til at handle på dem. Kommunens arbejdsgange bygger derimod på tid til undersøgelse og eftertanke, inden beslutninger kan tages, så derfor tager beslutningerne længere tid hos kommunen end i landsbyerne.

Det er modsætninger, som kalder på forståelse og samarbejde, eftersom landsbyerne og kommunen begge har brug for hinandens kræfter, inspiration og erfaring.

**Der skal og bør være udsyn nok til,
at den enkelte landsby
til enhver tid
har et overblik over en helhed,
som omfatter de andre landsbyer
og kommunens planer og initiativer.**

Spørgsmål og værktøjer

Her følger nogle spørgsmål og værktøjer, som kan motivere til at gå på opdagelse i, hvilke former for udsyn der findes i jeres landsby. Hensigten er, at redskaberne skal være med til at igangsætte dialogen omkring dette kriterium for udsyn, så landsbyen i fællesskab kan redegøre for, hvilket point de vil vurdere sig selv til. Spørgsmål og værktøjer er tænkt som inspiration.

Udsyn vedrørende nabolandsbyerne:

- *Kender vi vores nabolandsbyer i forhold til antal borgere, erhverv, arbejdspladser, foreningsliv, attraktioner og tilbud til borgerne?*
- *Hvad er naboerne kendt for, og hvad er det, der gør, at de har succes med det, de gør?*
- *Laver vi fælles projekter, og støtter vi hinanden ved at deltage i arrangementer og lignende?*
- *Samarbejder vi med nabolandsbyerne på forskellige områder?*
- *Kender vi hinanden, og udveksler vi erfaringer løbende, mand til mand, landsby til landsby?*

Udsyn vedrørende kommunens landsbyer:

- *Taler alle landsbyer med hinanden, organiseret i form af et fællesråd eller ved lejlighed?*
- *Ved vi som landsby, hvilke styrker og planer de andre landsbyer har?*
- *Laver vi fælles projekter på tværs af landsbyerne og på tværs af gamle sogne?*
- *Hjælper og understøtter vi hinandens udviklingsplaner på et kommunalt niveau?*
- *Giv eksempler på, at jeres landsby har taget initiativ til et samarbejde med andre landsbyer.*

Udsyn vedrørende kommunen:

- *Samarbejder vores landsby generelt med kommunen?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med centralt placerede politikere?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med kommunens embedsmænd og i den forbindelse centralt placerede?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med embedsmænd i forhold til vores udviklingsønsker som landsby?*
- *Har vi som landsby en indsigt i og en forståelse for kommunens forvaltning og arbejde?*
- *Kender kommunen landsbyens tanker, ønsker og planer for de kommende 1 - 5 år?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Besøg nabolandsbyerne!*

- *Arrangér et møde med landsbyrådene i de andre landsbyer og udveksl erfaringer og ideer.*

- *Se udviklingsplanerne for de andre landsbyer i kommunen.*

- *Tag et møde med kommunen, hvor landsbyplaner og -ideer for de kommende år gennemgås/drøftes.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Der er et ikke et organiseret samarbejde mellem jeres landsby og nabolandsbyerne.

Når et samarbejde er oplagt, taler man med hinanden og laver praktiske løsninger.

Samarbejdet med kommunens øvrige landsbyer og kommunen fungerer på samme måde. Når der er behov for det, samarbejdes der.

2 point

Der er et velfungerende samarbejde med nabolandsbyerne, hvilket har stået på i flere år.

Tovholderne fra de forskellige landsbyer kender hinanden og har en fælles idé om, hvad dette samarbejde vil og skal medføre.

Der findes ikke et formaliseret og nærmere aftalt samarbejde med kommunen og de øvrige landsbyer.

3 point

Landsbyen har et aftalt og planlagt samarbejde med nabolandsbyerne i forhold til aktiviteter, attraktioner og andet, hvor der sker størst mulig koordinering og deltagelse i alle aktiviteter og indsatsområder.

Landsbyen taler jævnligt med de øvrige landsbyer i kommunen om udvikling og fælles indsats. Tillige er der et samarbejde med kommunen, fra sag til sag, på traditionel vis gennem politiker og embedsmænd.

4 point

Landsbyen deltager i det kommunale fællesråd, hvor landsbyerne i samlet flok koordinerer og samarbejder med kommunen. Samarbejdet mellem kommunens landsbyer er organiseret og funktionelt.

Deltagelse i et sådant forum kræver at jeres landsby har ønsket om at udvikle jer i fællesskab med de andre landsbyer i kommunen.

Landsbyens samarbejde med kommunen er løbende og ikke alene sagsorienteret, da kommunen modtager information om landsbyens planer og aktiviteter, i en løbende dialog.

5 point

Der er tradition for, at landsbyerne i kommunen samarbejder om de overordnede sager og tiltag. Dette sker gennem det kommunale fællesråd, hvor der er en god, systematisk og løbende dialog med centrale politikere og embedsmænd.

Dialogen omfatter aktuelle sager, men omhandler i særdeleshed den fælles fremtid og udvikling samt landsbyernes ønsker i forhold til den kommunale forvaltning og beslutning.

Landsbyen tager del i helheden, som både består af kendskabet og fællesskabet med nabolandsbyerne, alle kommunens landsbyer samt selve kommunen. Denne helhed er velfungerende for alle parter.

Netværk & Sammenhold

Med dette kriterium skal der redegøres for, hvordan der arbejdes med netværk i landsbyen på tværs af interesser og aldersgrupper.

Netværk er for mange en gruppe af mennesker, der taler sammen og forholder sig til en bestemt opgave i fællesskab. Netværk kan både være uformelle og formelle, og på forskellig vis binder de landsbyen sammen.

Netværk er ikke foreninger i dette program, hvor foreningenslivet har sit eget kriterie. Forskellen er, at foreninger er etableret med vedtægter, årsmøde, en valgt bestyrelse m.m. Netværk fungerer bare og fornyer sig selv løbende. Dette kriterie beskæftiger sig alene med netværk og de sammenhold, der eksisterer i netværkene.

Formelle netværk kan være dem, der organiserer den årlige landsbyfest, arbejder for trafikikkerheden eller for den lokale skole m.m.

De uformelle, mindre lokale netværk er oftest mere usynlige, da de opstår på grund af specifikke behov. Det kan for eksempel være reserve-bedsteforældre, vinterbarerne, dem, der strikker sammen, eller dem, der går på jagt i det lokalhistoriske materiale sammen.

Når først man begynder at undersøge, hvor mange formelle og uformelle netværk der findes i landsbyen, viser der sig ofte at være mange forskellige tråde, som binder landsbyen sammen. Jo flere tråde og sammenhænge, der er at deltage i, jo nemmere er det også for tilflyttere at integrere sig.

Spørgsmål og værktøjer

Her er nogle spørgsmål og værktøjer, som kan motivere til at gå på opdagelse i, hvilke former for netværk der findes i landsbyen.

Hensigten er, at redskaberne skal være med til at igangsætte dialogen omkring dette kriterie for netværk, så landsbyen i fællesskab kan redegøre for, hvilket point de vil vurdere sig selv til. Spørgsmål og værktøjer er tænkt som inspiration.

Landsbyens netværk og sammenhold:

- *Beskriv de forskellige formelle og uformelle netværk, der er i landsbyen?*
- *Hvor mange af landsbyens borgere deltager i disse sociale sammenhænge?*
- *Hvad gøres der for at sikre, at flest mulige er involveret?*
- *Hvad gøres der for også at involvere dem, der gerne vil, men ikke melder sig selv?*
- *Hvorledes tager landsbyen imod nye tilflyttere?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Forhør jer blandt landsbyens borgere omkring formelle såvel som uformelle netværk - evt. via spørgeskema (vær opmærksom på og acceptér, at nogle måske ikke ønsker at udtale sig om visse uformelle netværk, der måtte eksistere i landsbyen).*

- *Følg et netværk i dets gøren og laden - aftal evt. et decideret møde med et etableret landsbynetværk.*

- *Spørg nye tilflyttere, om de kender nogle af netværkene i landsbyen og evt. kan beskrive dem.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har kun ganske få formelle netværk, og borgerne har ikke det store fællesskab ud over de traditionelle aktiviteter og festligheder. De fleste passer sig selv.

2 point

Landsbyen har nogle formelle netværk, hvor forskellige aldre og interesser er repræsenteret. Derudover er der enkelte uformelle netværk, men det kniber med fornyelsen og tilgangen til netværkene generelt.

3 point

Landsbyen har flere velfungerende netværk, både formelle og uformelle. Nye netværk kommer til, og nye borgere involveres i sammenholdet. Der tales meget med hinanden, og borgerne har en god følelse i forhold til at være en del af lokalsamfundet.

4 point

Landsbyen har mange velfungerede netværk, og borgerne sørger for at tale med ”naboerne” for derigennem at sikre et landsbyfællesskab.

Borgerne mødes i forskellige sammenhænge, formelle og uformelle. De fleste borgere i landsbyen føler ansvar og deltager i fælleskabets dialog og samles i forbindelse med de formelle og uformelle mødesteder.

5 point

Landsbyen er et stort netværk, holdt oppe af de mange andre formelle og uformelle netværk. Der er mange tråde, som binder landsbyen sammen.

Landsbyens indbyggere kommer hinanden ved, og der er stor opbakning til arrangementer og fællesaktiviteter. Der er stor aktivitet og mange mødesteder.

Borgerne er stolte af at bo i landsbyen og taler gerne positivt og sælgende om ”vores landsby”, når der er mulighed for at tiltrække besøgende eller tilflyttere.

Foreningsliv

I Danmark har vi et velfungerende og veludbygget foreningsliv. I mange landsbyer er foreningslivet ofte omdrejningspunktet for fællesskabet. Derfor er foreningslivet et centralt element i landsbyens udvikling. Dette kriterie giver mulighed for at beskrive foreningslivet i landsbyen.

En beskrivelse af foreningslivet rummer mange dimensioner. Men det er vigtigt, at beskrivelsen indeholder et gennemgående udviklingsperspektiv.

Beskrivelsen bør også omfatte tilbud, der er tilgængelige for landsbyens borgere, selv om de er lokaliseret uden for landsbyen.

Spørgsmål og værktøjer

Landsbyens foreningsliv kan beskrives på mange måder. Her følger en række spørgsmål og værktøjer, som kan bruges som inspiration til at arbejde med kriteriet for foreningsliv.

Om foreningerne

- *Hvor mange foreninger er der i jeres landsby/lokalområde?*
- *Hvilken slags foreninger er der i jeres landsby/lokalområde, og hvorledes er de organiseret?*
- *Er det traditionelle foreninger med generalforsamling og formand - eller er de organiseret på anden måde? Beskriv gerne hver forening for sig.*
- *Er der uorganiserede sammenslutninger, hvor rammerne ikke er så formelle?*
- *Hvilke tilbud til borgerne repræsenterer foreningerne, og er tilbuddene for børn, unge, ældre eller familier?*
- *Hvor mange mennesker er mulige medlemmer, og hvor mange af disse er medlem i én eller flere foreninger? En person tæller kun én gang.*

Om foreningssamarbejde:

- *Hvorledes samarbejder foreningerne?*
- *Er der et formelt og fast aftalt samarbejde i en fælles forening, eller er det mere aktivitetsbestemt og måske mere uformelt?*
- *Beskriv samarbejdet og eksempler på samme.*

Foreningslivets involvering:

- *Hvordan arbejder foreningerne med lokalbefolkningens involvering i foreningen?*
- *Hvorledes rekrutteres frivillige til bestyrelser, udvalg og til trænerjobs?*

Om foreningsledelse:

- *Arbejder foreningerne bevidst med en langsigtet planlægning af aktiviteter og medlemshvervning?*
- *Har foreningerne en beskrevet plan for de kommende år?*
- *Arbejder foreningerne dynamisk med udvikling af aktiviteter og organisering?*
- *Hvorledes fungerer bestyrelsesarbejdet?*
- *Tilbydes lederne løbende uddannelse i forhold til trænerjobs og bestyrelsesarbejde? I givet fald hvilke?*
- *Hvorledes kommunikerer foreningerne med medlemmerne og med omverdenen?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Forhør jer hos kommunen, om I kan få en oversigt over foreninger i jeres landsby/lokalområde.*

- *Lav en aktivitetsoversigt for alle foreninger og gerne med angivelse af, om aktiviteterne er for børn, unge, ældre eller familier.*

- *Lav interviews med eller spørgeskema til de forskellige formænd for foreningerne. Find evt. inspiration i de spørgsmål, der er oplyst her.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har et begrænset foreningsliv.

2 point

Der er tradition for et foreningsliv, der gennem årene har været forankret i en klassisk foreningsstruktur. Der findes intet eller næsten intet samarbejde på tværs af foreningerne. Foreningslivet er stagneret og i visse tilfælde på vej til at tørre ud.

3 point

Landsbyen rummer et bredt fungerende foreningsliv med et klassisk udbud af aktiviteter. Der er et vist samarbejde på tværs af foreningerne, og dele af foreningslivet arbejder med modernisering af egen forening (aktivitets- og organisationsudvikling).

4 point

Landsbyen kan fremvise et bredt, velfungerende foreningsliv med forskellige tilbud til borgerne. Der er et praktisk samarbejde på tværs af foreningerne. Der er et udbredt ønske om samarbejde og modernisering af lokalområdets foreningsliv. Der er enkeltsagskontakt til kommunen i forbindelse med samarbejde om enkeltprojekter.

5 point

Landsbyen har et moderne foreningsliv, som er aktivt opsøgende og en udviklende dynamo i lokalsamfundet. Der er et veludviklet organiseret og uorganiseret samarbejde mellem de forskellige foreninger. Der arbejdes bevidst med at engagere lokalområdets forskellige befolkningsgrupper og interessefællesskaber. Der er en velfungerende projektkultur, og der er direkte og indirekte kontaktflader til kommunen.

Organisation

Med dette kriterie skal der redegøres for, hvordan landsbyen arbejder med organisation. Landsbyen bør finde sammen og kunne tale med én stemme i forhold til omverdenen.

Foreningsliv, netværk, erhvervsliv og borgere skal samles i et lokalråd, en fællesforening, et laug eller i en anden konstruktion, der gør det muligt for landsbyen at skabe et fællesskab i forhold til udvikling.

Der skal skabes eller videreudvikles i forhold til en samlende fælles forening, der arbejder med det overordnede for landsbyen. Strategi, handlingsplaner, samarbejde med kommunen, vedligehold af bygningsmassen, projekter og ikke mindst samarbejdet med nabolandsbyerne kunne være nogle af elementerne.

Det er typisk mange af disse opgaver, der i dag ikke varetages af de etablerede foreninger. Der er som udgangspunkt således ingen konflikt i forhold til allerede eksisterende foreningsliv, når der dannes en fællesforening. Vi kalder det et lokalråd.

Rammerne

Et lokalråd er en forening, der sikrer, at alle de overordnede opgaver for lokal-samfundet varetages. Det betyder, at lokalrådet typisk ikke påtager sig opgaver, de allerede eksisterende foreninger varetager. Altså en overbyggende forening, der måske på nogle enkelte områder kan have sammenfald med en eksisterende borgerforening. Dette koordineres inden etablering.

Sammensætningen

Et lokalråd sammensættes af de aktører, der er i lokalområdet. Disse danner repræsentantskabet, der har stemmeret i forhold til valg af bestyrelsen.

Aktørerne er foreningerne, erhvervslivet, kommunale institutioner og borgerne. Hvorledes sammensætningen er, og hvor mange, der sidder i en bestyrelse, tilpasses lokalt.

Der vælges en bestyrelse og en formand, der herefter er kontaktperson i forhold til det overordnede arbejde og i forhold til udviklingsplaner for landsbyen samt politisk kontakt til kommunen.

Måske har jeres landsby allerede en fællesforening. Måske skal I til at etablere. I begge tilfælde er der hjælp at få hos sekretariatet eller hos andre landsbyer med etablerede lokalråd.

Spørgsmål og værktøjer

Landsbyens måde at være organiseret på kan beskrives på mange måder. Her følger en række spørgsmål og værktøjer, som kan bruges som inspiration til at arbejde med kriteriet for organisation.

Om organisation

- *Hvorledes er jeres lokalråd sammensat?*
- *Hvor mange er der i bestyrelsen, og hvorledes er de valgt?*
- *Hvor længe har I haft et lokalråd i jeres landsby?*
- *Hvorledes fungerer samarbejdet mellem foreningslivet, erhvervslivet, borgerne og kommunen?*
- *Hvilke opgaver har lokalrådet påtaget sig og eksempler på succes?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- Opsøg foreninger, erhvervsliv, institutioner og borgere for at få dem blandet ind i lokalrådets arbejde - gerne ved at få repræsentanter fra ovennævnte med ind i bestyrelsen.

- Lav en oversigt over gennemførte, påbegyndte og fremtidige opgaver/aktiviteter fra lokalrådets side.

- Hold borgerne og kommunen orienteret om lokalrådets arbejde - f.eks. via nyhedsbreve eller referater.

- Indkald borgere og evt. repræsentanter fra kommunen til orienteringsmøder.

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har ikke en egentlig fællesforening. Borgerforeningen eller anden etableret forening har påtaget sig rollen som koordinerende.

2 point

Landsbyen har et velfungerende samarbejde mellem foreningsliv, erhvervsliv og borgere generelt. En fællesforening er ikke etableret, men eksisterende forening har påtaget sig koordinatorrollen.

3 point

Landsbyen har en fællesforening, der er nyetableret inden for det seneste år. Foreningen har en bred opbakning i landsbyen. Den valgte bestyrelse og formand er påbegyndt det overordnede og strategiske arbejde for landsbyen.

4 point

Landsbyen har en etableret fællesforening. Opbakningen i landsbyen er bred, og der er etableret en fornuftigt samarbejde med andre landsbyer og kommunen.

Fællesforeningen sikrer, at der laves forankrede planer for fremtiden.

5 point

Landsbyen har en etableret og velfungerende fællesforening. Opgavefordelingen mellem fællesforeningen og andre aktører er veldefineret og indarbejdet.

Samarbejdet med andre landsbyer og kommunen er fremadrettet og etableret på flere niveauer.

Landsby og kommune er samarbejdspartnere på enkeltsager og strategisk.

Landsbyens egenvurdering

Dette skema benyttes som bilag til ansøgning om optagelse i programmet på niveau 1.

Afkryds i det felt, som landsbyen selv vurderer er korrekt i forhold til udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby. Denne afkrydsning vil herefter være udgangspunktet for lokalkomiteens besøg og vurdering.

Der kan kun sættes ét kryds for hvert kriterie.

For at opnå optagelse på niveau 1 skal landsbyen i alt vurderes til minimum 15 point, og der skal gives point inden for alle fem kriterier.

Indblik

 1 point 2 point 3 point 4 point 5 point

Udsyn

 1 point 2 point 3 point 4 point 5 point

Netværk & Sammenhold

 1 point 2 point 3 point 4 point 5 point

Foreningsliv

 1 point 2 point 3 point 4 point 5 point

Organisation

 1 point 2 point 3 point 4 point 5 point

Point i alt

Når de vurderede point lægges sammen, giver det i alt: _____ point.

Bemærkninger:

Ud over ovenstående egenvurdering på point er det muligt, at der kan skrives yderligere kommentarer, såfremt der er noget væsentligt at tilføje om vurderingen. Vedlæg evt. disse kommentarer som en ekstra side til dette skema.